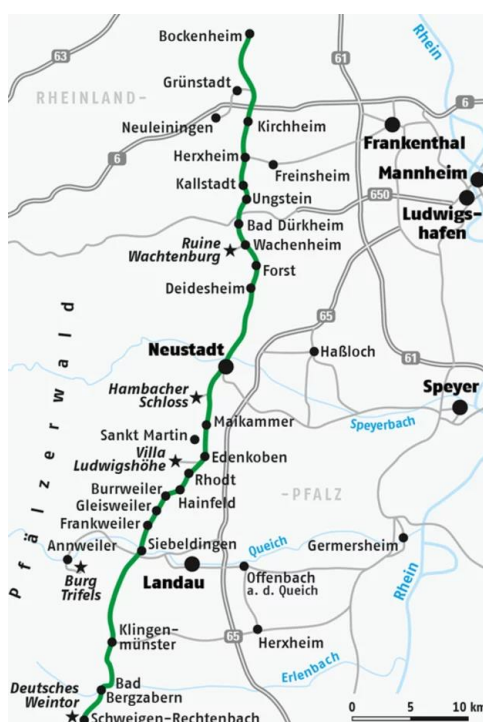

Pfalz

Pfalz är med sina 23.600ha vinodling på andra plats i storlek efter Rheinhessen. Vinområdet är långsmalt och sträcker sig från området kring Ludwigshafen i norr förbi Landau i söder för att sluta nära gränsen till Frankrike. Totalt ca 8 mil på sluttningar av Haardt-bergen. Pfalz är uppdelat på de två deldistrikt:

- Deutsche weinstrasse (Mittelhaardt) norr om Neustadt
- Südliche weinstrasse söder om Neustadt.

I den norra delen, **Deutsche weinstrasse** (ibland kallat Mittelhaardt), med orter som Wachenheim, Forst och Deidesheim, produceras många av de bästa Rieslingvinerna i Pfalz. Där finns flera av Tysklands mest kända vingårdar. Några exempel är *Deidesheimer Paradiesgarten*, *Forster Pechstein*, *Kallstadter Saumagen*, *Gimmeldinger Biengarten*, *Königsbacher Idig*, *Ruppertsberger Reiterpfad* och *Wachenheimer Gerümpel*.

Südliche weinstrasse är mer bördigt och producerar generaliserat, mer volym än kvalitet. Det har dock visat sig att även här hittar vi fantastiska vingårdslägen som ger

hög kvalitet. Några exempel är *Birkweiler Kastanienbusch*, *Kirrweiler Mandelberg*, *Schweigener Sonnenberg* och *Siebeldinger Im Sonnenschein*.

I huvudsak ligger odlingarna på bägge sidor av en huvudväg, (Deutsche/Südliche) Weinstrasse. Själv betraktar jag Deidesheim som min huvudort med ett bra kollektiv som med rimliga priser ger en bra överblick över vinerna i Pfalz. (se karta). Byarna St Martin, Rhodt och Gleisweiler lyfts ofta fram som bra exempel på typiska vinbyar med karaktär.

En helg per år, sista söndagen i augusti, stängs Weinstrasse och man kan cykla mellan byarna helt utan konkurrens med biltrafik.

I Bad Dürkheim hålls årligen "Världens största vinfest"

Klimat och jordmån

Klimatmässigt är området ett av Tysklands varmaste med ca 1800 soltimmar och medeltemperatur på 11 grader. På utvalda platser är klimatet närmast medelhavsligt och det odlas t.ex citroner, fikon, mandel och oliver.

Pfalz är ett paradiset för vinodlare med en enorm mångfald av druvsorter. En anledning är det höga antalet soltimmar per år och de varma somrarna med jämnt fördelad nederbörd.

En annan anledning är den ovanligt komplexa jordmånen som formats under olika tidsperioder. På ett enda vinberg möts man av allt från musselkalk och brokig sandsten till "Rotliegend" (en blandning av röd skiffer, granit och gnejs). I större mängder förekommer rödaktig sandsten, sand och grus, kalksten och lera samt lössjord.

Vinerna, fram för allt Riesling, som produceras i Pfalz görs oftare torrare än i andra delar av Tyskland. Viner med restsocker på 0-2% är relativt vanliga. Detta utan att de tappar sin frukt och fyllighet.

Druvor

Tack vare den unika och komplexa jordstrukturen och klimatet kan en mångfald av kvalitetsdruvor som Riesling, Spätburgunder, Weißburgunder, Chardonnay, Muskateller, Rieslaner, Scheurebe och den mer sällsynta Silvaner odlas med mycket lyckat resultat. Även druvsorter som Auxerrois och Grauburgunder, Müller-Thurgau och Dornfelder, St. Laurent och Frühburgunder och till och med Syrah, Merlot, Cabernet, Sangiovese eller Pinotage skördas flitigt. Det är faktiskt svårt att föreställa sig en druva som inte trivs i Pfalz – så optimala är förutsättningarna i regionen.

DRUVA	ha	%
Vita		
Riesling	5865	26%
Müller-Thurgau	1875	8%
Grau Burgunder	1716	7%
Weiss Burgunder	1303	6%
Kerner	765	3%
Röda		
Dornfelder	2902	13%
Spätburgunder	1683	7%
Portugiser	1343	6%
Övriga sorter*	ca 6000	24%

Det är dessutom så att Pfalz är den till volym största regionen för Röda druvor. En stor volym är dock Dornfelder med sina ca 3000 ha. Dornfelder ger här ett mjukt, fylligt rött vin av "medelhavskaraktär" som är mycket uppskattat lokalt och bör provas vid ett besök.

Vingårdar

Omtalade vingårdar finns det gott om i Pfalz. VDP har 51 fält som VDP-Grosslagen med tillsammans ca 600 ha. Relativt lite (2,5%) i relation till den totala arealen i Pfalz. Det sägs dock att Pfalz är den perfekta platsen för torr Riesling. Varmt nog för att ge kropp och bra struktur, men fortfarande svalt nog för att ge elegans, frukt och en livlig syra.

Normalt anges alltid växtplatsen för ett kvalitetsvin i Tyskland, det finns därför ett värde i att känna till de bästa. Oftast är det flera ägare inom samma fält.

I Pfalz talas det sällan om lutning och "häng" på det sätt som det gör t.ex. i Mosel. Normalt, med få undantag, ligger lutningen mellan 0-20% (max ca 20°) Här följer några exempel på kända lägen:

- **Deidesheimer Hohenmorgen**
  - Ett VDP fält, 3 ha, planterat med Riesling. Bassermann-Jordan och Bürkling-Wolf har ägor här.
- **Deidesheimer Kalkofen**
  - Ett VDP-fält, ca 5 ha planterat med Riesling. Bassermann-Jordan och Bürkling-Wolf, von Winning, Georg Mosbacher m fl har ägor här.
- **Deidesheimer Langenmorgen**
  - Ett VDP-fält, ca 10 ha planterat med Riesling och Pinot Blanc. Bassermann-Jordan och Bürkling-Wolf, von Winning, Georg Mosbacher , A. Christmann m fl har ägor här.
- **Forster Jesuitengarten**
  - Ett VDP-fält, ca 3 ha, planterat med Riesling, Pinot Blanc och Pinor Noir. Bassermann-Jordan och Bürkling-Wolf, von Winning, Georg Mosbacher m fl har ägor här.
- **Forster Kirchenstück**
  - Ett VDP-fält, ca 6 ha, planterat med Riesling, Pinot Blanc och Pinor Noir. Bassermann-Jordan och Bürkling-Wolf, von Winning, Reichrat von Buhl m fl har ägor här.
- **Forster Pechstein**
  - Ett av de större VDP-fälten, ca 33 ha, planterat med Riesling. Bassermann-Jordan och Bürkling-Wolf, von Winning, Georg Mosbacher, Reichrat von Buhl, m fl har ägor här.
- **Forster Ungeheuer**

- Ytterligare ett av de större VDP-fälten, ca 18 ha, planterat med Riesling. Bassermann-Jordan och Bürkling-Wolf, von Winning, Georg Mosbacher, Reichrat von Buhl, Georg Sieben Erben m fl har ägor här
- **Haardter Bürgergarten**
  - Hela fältet är ca 35 ha. Jordmån kalkhaltig lers och sandjord. En liten del, "Im Brummel" ses som ett av de främsta lägena i Pfalz. Den delen är ett monopol för Müller-Catoir
- **Laumersheim Kirchgarten**
  - Ett av de större VDP-fälten, ca 50 ha, planterat med Riesling, Pinot Blanc och Pinor Noir. Philipp Khun och Knaipserhar ägor här.
- **Königsbacher Idig**
  - Ett fält på ca 6,5 ha. Ett monopol för A Cristmann där han odlar både Riesling och Spätburgunder
- **Königsbacher Ölberg**
  - Ytterligare ett VDP Grosse Lage, ca 13,5 ha. Här odlas Riesling samt Spätburgunder. A Christmann och Bassermann-Jordan
- **Ruppertsberger Gaisböhl**
  - Ett fält på 7,5 ha VDP Grosse Lage med Bürkling-Wolf som ensam ägare. Här odlas Riesling
- **Ruppertsberger Reiterpfad**
  - Ett Gigantiskt fält med mer än 400 ha. VDP ser helheten som ett Erste Lage men lyfter från en parcell på 12 ha, Reiterpfad-Achtmorgen som Grosse Lage. Odlad med Riesling och monopol för Bergdolt-Klostergut St Lamprecht

Wachenheimer Gerümpel, Deidesheimer Paradiesgarten, Gimmeldinger Mandelgarten, Haardter Mandelring, Hambacher Römerbrunnen är ytterligare några exempel dock utan att vara utvalda av VDP.

Producenter

Producenterna i Pfalz har en tendens att vara lite större vilket kan innebära att det är svårare att komma i kontakt med den "verkliga" vinbonden utan man träffar mellanhänder/anställda vars kvalitet varierar. Ett exempel är den mytomspunne **Müller-Catoir** som är värd ett besök men där man träffar en utsedd ansvarig för försäljningen om man inte lyckas göra upp om annat i förväg. Mer personlig är **Lucashof** där man vid vårt besök var mycket personliga och informativa.

Ett bra sätt att få ett första intryck av Pfalz är att besöka kollektivet **Winzerverein Diedesheim** med ett brett sortiment, trevlig och kunnig personal och en bra, mellan klass, restaurang. I Deidesheim finns också flera andra

vinmakare av alla kvalitets nivåer. (Georg Sieben Erben, von Winning, Bassermann-Jordan, Mehling, Josef Biffar m. fl.). Ett besök på ortens Sektkellerei kan också vara intressant. Deidesheim ligger på Weinstrasse.

A Christmann är en vinbonde med stort inflytande och betydelse. Som President för VDP har han varit drivande för den nya kvalitetshierarkin i Tyskland (med grosse lage och erste lage). Andra vinbönder värda ett besök är Philippe Khun, Lucashof

Winzerverein, Deidesheim

Areal 170ha, Riesling 67%, resterande 33% utgörs av Vita; Gewürztraminer, Mario-Muscat, Sauvignon Blanc, Grau Burgunder(Pinot Gris), Weiss Burgunder(Pinot Blanc) Röda Merlot och Cabernet Sauvignon.

<https://www.winzervereindeidesheim.de/>

Är Pfalz äldsta kollektiv, 120 år, med 400 medlemmar. Ligger centralt i Deidesheim och ger en bra överblick av vad Pfalz kan erbjuda. Stort och brett sortiment med viner i det lägre prissegmentet. Viner härifrån går att köpa via systembolaget

5042 Deidesheimer Herrgottsacker Riesling Spätlese 109 sek. Vinet kostar 9€ på plats.

Müller-Catoir, Neustadt-Hardt

Areal; 25 ha, Riesling 60%, Pinot Blanc 15%, Pinot Noir 5%, Pinot Gris, Sauvignon Blanc, Scheurebe, Muskateller och Rislener vardera 4%. 4 stjärnor i Vinum.

www.mueller-catoir.de

En nära legendarisk vinproducent i Pfalz. Under 1970-2000 talet var vinmakaren Hans Günter Schwarz. Hans-Günter var unik med sitt tidiga sätt att fokusera på terroire och låta vinet "sköta sig själv" med närmast organisk dyn på odlingarna. Lägre volym men högre kvalitet i en tid när alla andra fokuserade på volym (Liebfraumilch m. fl.) Hans Günter har också utbildat ett flertal väl renommerade vinmakare däribland även Julia Keller som nu tillsammans med sin man skapat G-Max Riesling som ses som Tysklands absoluta toppvin.

Vingården har även idag hög kvalitet och mycket bra rykte men med nya ansvariga. Vinerna av högre kvalitet anses behöva ett par års mognad för att visa sig från sin rätta sida. Priserna ligger från ca 15€ till 45€ för toppvinerna.

Bürklin-Wolf, Wachenheim

Areal 110ha I huvudsak Riesling men även Weiss Burgunder.

<https://www.buerklin-wolf.de/>

Bürklin-Wolf är en av de största familjeägda vinegendomarna i Tyskland. Sedan 1990 drivs firman av Bettina Bürklin-von Guradze. Firman förfogar över 110 hektar biodynamiskt certifierade vingårdar i Wachenheim, Forst, Deidesheim och Ruppertsberg i Pfalz. Fokus

ligger på druvsorten riesling men man odlar även bland annat weissburgunder. Så skriver systembolaget som också säljer deras Weis Burgunder (ca 150sek)

Bürklin-Wolf är en högt rankad och aktad producent men tillhör numera en av de, i mitt tycke, tråkigare att besöka.

Rebholz, Sibeldingen

Areal: 24,5 ha, Producerar ca 120 000 flaskor

Riesling 40%, Spätburgunder 21%, Weissburgunder 14%, Chardonnay 10%, Grauburgunder 5%, 10% övriga sorter.

www.oekonomierat-rebholz.de

En familjeverksamhet av högsta klass. Längesedan jag besökte dem så jag vet inte hur ett besök upplevs idag. De har en bred palett av viner baserat på sin mångfald av druvor, alla sammanbundna av sin höga kvalitet och det faktum att alla är tydligt torra utan att fattas frukt och fyllighet. Oberoende av druva och vintyp klassas husets viner bland det bästa i Tyskland och definitivt bland de bästa Pfalz kan erbjuda. Deras Spätburgunder får över 90p av Vinum men Riesling GG når ännu högre, 95p
Oriserna ligger på plats på 10-12€ för instegsvinet medan deras Grosses Gewächst når upp mot 50€. I Sverige kan vinerna köpas via Vild med Vin.

A Christmann, Neustadt-Gimmeldingen

Areal: 21 ha. Producerar ca 120 000 flaskor

70% Riesling, 18% Spätburgunder, 9% Weissburgunder, 3% Grau Burgunder.

www.weingut-christmann.de

Weingut Christmann ligger i byn Gimmeldingen i distriktet Pfalz norr om franska Alsace. Ägaren Steffen Christmann är President för VDP och en stor förespråkare för att låta vinerna spegla terroir med minimal inblandning av vinmakaren. Han har som President i VDP varit den som drivit VDP klassificeringen i Grosse Lage och Erste Lage. Christmann förfogar över 21 hektar förstklassiga vingårdar, alla Erste eller Grosse Lage som odlas biodynamiskt.

Erste Lage GIMMELDINGER KAPELLENBERG, RUPPERTSBERGER REITERPFAD ,
GIMMELDINGER SCHLÖSSEL, KÖNIGSBACHER ÖLBERG, GIMMELDINGER BIENGARTEN.
Grosse Lage, MEERSPINNE, ÖLBERG-HART, VOGELSANG, IDIG

Vogelsang är ett nytt, unikt fält som ägs av Christmann tillsammans med Müller Catoir. Jordmånen är Musselkalk och fältet har historik som sträcker sig tillbaka till romartiden då det också odlades vin här. Fältet är om/nyplanterat och vinerna härifrån förväntas ge en hög kvalitet

Vinerna hos Christmann chaptaliseras aldrig och får jäsa långsamt vid låg temperatur med sin naturliga jäst, de utmärks av sin utpräglade druvkaraktär och nyansrikedom.

Familjeegendomen Christmann, som grundades 1845 drivs idag av Steffen Christmann, som tog över företaget av sin pappa 1994, samt dottern Stefanie. Stefanie, med erfarenhet från

ett antal väl renommerade internationella vinmakare fokuserar på husets Spätburgunder. Familjen bor på gården, och här finns även vinkällaren. De flesta av vingårdarna ligger i närheten.

Weingut Christmann har specialiserat sig främst på Riesling och Spätburgunder men även Weissburgunder av god kvalitet produceras. Husets Basviner är; Aus dem Lagen- Riesling, - Spätburgunder, och -Weissburgunder. Ett antal viner från Christmann finns på Systembolaget. Det enkla Rieslingvinet för 150 sek medan de högre kvaliteterna blir klart dyrare.

Philipp Khun, Laumersheim

Laumersheim, Pfalz

Areal 32ha (i tillväxt), 240 000 flaskor per år

Riesling ca 25% (Ökande), Vit burgunder ca 25 %, Spätburgunder 25%, övriga röda 25%.

Bland annat Cabernet Sauvignon, Cabernet Franc samt Dornfelder, Frühburgunder samt Blaufränkisch. Hans torra Cabernet Franc 2016, får 93 p av Vinum2020. Han har utsetts av Vinum till årets Rieslingproducent fem gånger och senast 2021. Samtidigt får hans Pinot Noir mycket höga betyg.

Vinerna finns på systembolaget, Importeras av Tryffelsvinet.

Weingut Philipp Kuhn är en familjeegendom döpt efter dagens ägare och vinmakare. Egendomen omnämns första gången redan 1692. Första skörden av druvor ägde rum först 1922 då man skördade druvor i vingården Kirschgarten för första gången. Philipp Kuhn tog över familjegården i början av 1990-talet när han var endast 20 år gammal och har trots sin ännu relativt unga ålder många skördar i bagaget. Sedan Philipp tog över familjeföretaget har det bokstavligen talat regnat priser över hans viner.

Eftersom Pfalz är Tysklands varmaste vinregion lämpar sig klimatet väl för blå druvor och på gården finns för Tyskland ovanliga druvsorter som bland annat merlot. De viktigaste druvorna är emellertid riesling och pinot noir. Utöver dem odlar Philipp även weissburgunder (pinot blanc), chardonnay och grauer burgunder (pinot gris).

Gården är stolta medlemmar i VDP .

Philipp Kuhn har fem olika Grosse Lage: **Kirschgarten, Steinbuckel, Im Grossen Garten, Saumagen och Schwarzer Herrgott**. Utöver dessa har de även tre Erste Lage: Kapellenberg, Steinacker och Burgweg.

Alla druvor skördas för hand och de jobbar helt utan kemiska bekämpningsmedel och tillsätter ingen jäst. Majoriteten av alla viner som produceras är torra. De vita vinerna vinifieras och lagras i ståltank, vissa viner får lagras på sin jästfällning som bidrar med krämighet och rondör. En mindre del av dem har viss kontakt med ek.

När det gäller de röda vinerna lagras de i 228 liters ekfat och buteljeras utan filtrering. Philipp är ett stort fan av Bourgogne vilket tydligt märks både i hans chardonnay och pinot noir. Philipp Kuhn är certifierad enligt "FAIR'N GREEN", som förutom att odla ekologisk även innebär att han tar ett socialt ansvar.

Von Winning, Deidesheim

Deidesheim, Pfalz

Areal 64ha ca 500000 flaskor per år

Riesling 80%, Övrigt (Chardonnay, Sauvignon Blanc och Pinot Noir) 20%

www.von-winning.de

Lägen; Deidesheimer -Grainhübel, -Kalkofen, -Kiselberg, -Langenmorgen
Forster -Ungeheure, -Jesuitengarten, -Kirchenstück, -Pechstein

En stor producent som vuxit och investerat stort under senaste åren. Historien är dock lång och huvudverksamheten har alltid varit viktig inom vinvärlden i Tyskland. Ursprungsgärens, von Winning var en av grundarna av VDP och även en av de stora förspråkarna för att utveckla kunskap kring de bästa lägena/vinfälten.

Tillväxten började för dryga 10 år sedan då en affärsman vid namn Achim Niederberger köpte upp tre äldre vinfirmor. Firman blev en och döptes senare om till Von Winning. Fler stora förändringar gjordes; en ung vinmakare, Stephan Attman hyrdes in, enorma restaureringar i vineriet och man öppnade också en restaurang i anslutning till vingården. Von Winning äger idag 64 hektar och producerar cirka 500.000 flaskor om året. Man har flera GG och lagrar vinerna på ekfat. Fokus är såklart Riesling, men numera växer även Pinot Noir i betydelse. Sortimentet innehåller även viner på Chardonnay och Sauvignon Blanc. Respekten för naturen och miljön är lika viktig som kvalitén på vinerna. Inga bekämpnings- eller kemiska gödselmedel tillåts. Mellan vinrankorna odlas kryddor och råg för att ge balans och bra förhållanden. Allt handskördas, selekteringen är hård och skördeuttaget är mycket lågt. Resultatet blir eleganta viner, med massor av frukt, koncentration och djup.

Von Winning är väl representerade på Systembolaget med när jag kollade 18 produkter för beställning. Ett brett sortiment där basen, i standardsortimentet, är win win Riesling (ca 140 sek) men sedan följer viner i priser upp till 1000sek/flaska för toppprodukterna.

Mosbacher, Forst

Areal 22 ha, Årsproduktion ca 150 000 flaskor.

Riesling 80%, övriga sorter 20%

www.georg-mosbacher.de

Ytterligare en familjeverksamhet. Nu i Forst med fina vingårdar i trakten (Forster Ungeheure och Jesuitengarten). Medlem av VDP. Även här är vinerna torrare än vad som är vanligt i Tyskland. Paletten av viner är bred även om tyngdpunkten ligger på Riesling. Priser från 8€ för instegsvinet till 40€ för toppvinerna.

Michael Andres, Ruppertsberg

www.andres-wein.de

En Liten, självständig, producent med naturnära och ekologiska metoder. Hans namn dyker upp oftare och oftare i pressen och 2020 lyfte Vinum upp honom som "Årets Nykomling" (trots att han varit verksam sedan 1993)

Lucashof, Forst

Areal 25ha, Producerar 160 000 flaskor

90% Riesling med resterande 10% huvudsakligen vita druvor.

www.lucashof.de

En sann familjeverksamhet som parallellt med sina viner driver ett Landhotel (där vi inte bott) och investerar vidare i nytt vinotek för att skapa en mötesplats för vinvänner i Forst. Man förfogar över bra marker; Forster Ungeheure, Pechstein, Musenhang och Stift. Dess utom Deidesheimer Herrgotsacker och Wachenheimer Goldbächeln. Flera av dessa lägen är vad VDP kallar Grosse eller Erste Lagen.

Som vinmakare är Lucashof känd för att låta markerna tala i sina viner. Viner som vinner på några års lagring.

Hos vinbomnden finns en "skattkammare" med äldre viner (Rieling) från egen produktion men även från grannarna.

Klart värda ett besök eller varför inte en övernattnig.

Benjamin Ehrhart

Årgångar

Pfalz är ett långsmalt område med stora variationer i jordmån och microklimat. Ger man sig på att ändå registrera årgångsvariationerna så gäller denna generella bild;

- 1996, 2008, 2010, 2013 var stora och svala årgångar
- 1997, 2009 och 2012 de mer runda och fylliga
- **2001, 2002, 2014, 2015 och 2016** var de perfekt balanserade årgångarna.